

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

21 August st. v.

2 Septembre st. n.

Ese in fie-care dumineca.

Redacțiunea în

Közép-utca nr. 395.

Nr. 34.

ANUL XIX.

1883.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 25 lei.

Nevésta fugită.

Din poeziile populare adunate de *L. U. Jarnik* și *A. Barsean*.

— Lină Carolină,
Flóre din grădină,
Vină 'napoi, vină,
Că tu ți-ai uitat
Și tu ți-ai lăsat
Sugniță * frumósă
La mine pe mėsă!

— Ba eu n'am uitat-o,
Că eu am lăsat-o

De uritul teu,
De hănatul ** meu!

— Lină Carolină,
Flóre din grădină,
Vină 'napoi, vină,
Că tu ți-ai uitat
Și tu ți-ai lăsat
Inelușul teu
In degetul meu!

— Ba nu l'am uitat,
Că, ȃeu, l'am lăsat
De uritul teu,
De hănatul meu!

— Lină, Carolină,
Flóre din grădină,
Vină 'napoi, vină,
Că tu ți-ai uitat
Și tu ți-ai lăsat
Cusătura ta
Pe grinduța mea!

— Ba eu n'am uitat-o,
Că eu am lăsat-o
De uritul teu,
De hănatul meu!

— Lină Carolină,
Flóre din grădină,
Vină 'napoi, vină,

Că făgăduiesc
Și m'afurisesc,
De aȃi inainte
Să fii mai cuminte.
Vină. Lină, vină,
Lină Carolină,
Vină. ȃeu, și-mi iertă
Greșela mea tótă,
Căt este de mare
Și grea de iertare!

— Bărbăȃelul meu,
Eu te-aș iertă, ȃeu,
Că m'ai luat de-acu,
Din casă frumósă
Și m'ai dus la tine
Cu multă rușine:
Fără cununie,
Fără veselie...
Bărbăȃelul meu,
Eu te-aș iertă, ȃeu,
C'ai lăsat acasă
Măicuța duiósă,
Taică 'mbétrănit
Și forte jelit,
Frățiori iubiți,
De mine-amăriți;
Dar nu te-oi iertă,
Ci te-oi blăstěmă,
Că nu m'ai iubit
Și m'ai celuit... *
Bată-mi-te bată
Dragostea de-odată,
Cum făgăduiai
Și cum te jurai;
Bată-mi-te, bată
Inima stricată
Și jelea mea tótă!

* A celui = a inșelă.

* Sugniță (dela sugnă) = rochie, fustă.
** Bănat = părere de rău, nēcaz, căință.

O g l u m ă.

— Noveletă. —

(Incheiere.)

— Ah! ah! ce înșelăciune din partea ei! Și tu, presuntivul ei bărbat, încă ne dai svaturi de aceste! Nu le putem primi; nu-i vom da nici un rendez-vous, ci vom lăsa să stea baltă totă aventura.

— Nu; nu primesc. — strigă Berean cu foc. Chiar din respect față de mine trebuie să faceți, ceea ce ve dicit; eu, amorezul înșelat, ve rog, ve induplec la asta. Așa dară la obiect! In afacerea asta — așa cred eu singurul competent e Vasilie. eu și Cornel sântem mai mult numai privitori, martori. deci întâlnirea are să fie să 'nțelege — numai între Vasilie și dânsa. Cu permisiunea-ți însă noi doi vom sta la o parte ca martori pasivi; și la vremea sa imi voi lua și eu voia d'a me infătoșă; și după ce am isprăvit cu ale mele. — incheiă dânsul suspinând, — te vom lăsa singur cu dânsa.

— Bine, eu nu me 'mprotivesc, cu atât mai vârtos, că tu trebuie să-i probezi perfidia ei la fața locului.

— Acum dară o să știu ce am să fac!

— Dar trenul pleacă aji la 6 ore. Deci gătiți-ve de drum! Eu sânt gata.

— Acum ori nici odată!

— Ce mai aventură!

Clopotul sună a treia oră. Mașina dete un lung și ascuțit fluier. Locomotiva clocăie, și rôtele sbârâitoare sbôra cu trenul cătră — Bucuresci.

* * *

Cu ce mulțămire a venit Berean, și cu ce mare durere sufletescă se rentorcea acum. Ah! de ce a și mers la Murgu?! Dar tot e mai bine așa, cugetă apoi. Acum știu cu cine am de făcut. Tăcut, adâncit in gânduri ședea in vagon; asemenea și soții sei, cari nu voiau să-i sgândere rana inimei.

Cornel il compătîmia din inimă, și călătoria asta la Bucuresci o întreprinse numai și numai la invitarea perseverantă a lui Berean.

Murgu așteptă cu nerăbdare să sosescă. El vedea, că bietul Berean fu înșelat de amanta lui, și că astfel legăturile între acela și dânsa au să inceteze; deci se creșu liber d'a puté incepe cu frumoșa anonimă o aventură. Eră hotărît să se întâlnească cu ea fără dânsul. „Eu n'am trebuință de martori in astfel de afaceri delicate. Isprăvescă și el ale sale cu dânsa cum va voi, nu me privesc. Eu voiesc să me 'ntâlnesc singur cu dânsa. — — — Imi pare rău de Berean! ei! dar n'am ce-i face!“

Trenul sosi și treși pe toți din meditațiunile lor.

* * *

In curând ei compuseră epistola, in care poștiră pe necunoscuta la o întâlnire pe ziua de 6 april, și dederă lui Murgu s'o espedeze. Inse el, precum scim, avea alte planuri; deci trimise o altă epistolă, compusă de el cu următorul text:

„O! dină mult adorată!

Posa-ți de ânger am primit-o încă in a doua l. c. și inima-mi ângers de flăcările amorului adevărat m'a alungat in depărtare, la tine.

„Acum sânt aci; vino să te vâd in personă; și apoi — nimeni nu ne va mai despărți: nimeni, nici odată. Me afli in ziua de 5 april sâra la 9 ore in gră-

dina Cișmegiului in desișul din fund, la mâna dreptă. Motto ne fie „Hymen“ cu asta ne vom află“.

Te adoră

in veci sincerul

Vasilie din Brașov“.

Murgu schimbă, cum se vede d'aci, ziua de 6 in 5, ca așa să pôtă fi singur părtașul norocului; și espedă epistola la adresa „Hymen“ post restante Bucuresci.

El avea încă doue zile întregi până la ora ficsată, dela care depindea totul. Nu-și mai află locul de neastempăr.

Berean pe cât eră de măhnit la 'nceput și fără voie, in zilele de pe urmă erăș se schimbă. „Va fi pôte vr'o glumă din partea ei, — dâcea nădejuind, — de sigur vre-o păcălitoră“, — cugetă și se liniscă.

Cornelie infruntă in continuu pe Murgu pentru anonșul seu fatal, totodată inse mângăia pe Berean.

In fine sosi ziua de 5 april; ceialalți aveau încă o di de așteptat, dar lui Murgu i-a bătut césul.

Sâra la 8 ore el se află deja la locul ficsat și așteptă. Inima-i bătea tare; așteptă cu nerăbdare.

In totă mișcarea de frunde și fluier de vânt audia și simția pe ea. Dar tot insedar. Nimeni nu se arêtă încă. Și bôrea rece de primăveră il făcea să tremure ca frunza in umbra recoroșă a tufelor și arborilor.

— Ah! dar ce aud!? pași! asta-i dânsa! Un moș trecu aproape de el: să preumblă.

— Căți nimernici, toți acum umblă, și toți p'aci, — strigă necăjit; — numai ea, numai ea nu mai vine. Nu isprăvi bine, când „zdruf“ sună ș-un obiect tare și voluminos cădu cu mare holecă prin clômbele uscate ale tufelor chiar inaintea lui. Eră o menceie Bietul om tot s'a cutremurat de spaimă, și in când se reculese de o turmă de copii cutropise tot terșul, căutând in locul mencea.

— Ecă-o; mergeți de ve jucați, — dâse tremurând de frig, de spaimă și mai mult de necaz; bun bucuos, că a scăpat așa ușor de ei.

— Tot semne rele! Mi-i tēmă de ceva și nu știu de ce!? eh! ce copilărie?! — — — Dar colo ce vâd, un alb vestment; o silfidă, innaltă, subțirică... cum se apropie cu pași precauți — ca o gazelă sâring; asta-i ea!... Murgu stătea tupilat lângă o tufă; încă și resufflarea ș-o reșinea.

— Hymen, — sună de odată lin și dulce.

— E dânsa! — își dâse el cu bucurie, dar sul impresiunea surprinderii plăcute uită să-i respundă tot astfel, și dâse mecanicesce ca adaus la „Hymen“ „post restante Brașov“.

— Hymen, — s'audi încă odată.

Vasilie să reculese și respunse „Hymen“.

— Domnul meu! poftesce epistola acêsta!

O stringere de mână, un sârut. La revedere! Ș pân' se treși din amețelă, fluturul sboră frumoșa necunoscută dispărû in întunerec.

Beat de fericire, cu epistola in mână, alergă căl putea, să vâdă ce e scris in acea hârtiută scumpă? La lumina felinarului prim, el ceti următoarele:

„Domnul meu!

„V'am trimis servitôrea mea cu acêsta scrisóre fiind că eu n'am avut timp să merg. Dar cred că ș dânsa i puteți descoperi tainele inimei, pôte mai bine decât mie... Incheiându-mi respunsul la mult dragotôsă-ve epistolă, am să ve fac atent, că posa, care vi-â „aprens inima de flăcările amorului adevărat“ vi-ân trimis-o in ziua de 1 april. Sapienți sat!

„De altmîntre ve poftesc rentôrcere sănătôsă! Să lutari la Brașoveni!

„Al dvôstre

P. A. Călescu m. p.“

Ca omul ce are visuri de aur cu ține, cu iele dela isvóre cristaline, și de odată un tuș de apă rece îl trezeste din dulcele-i somn: așa se simția și Murgu cetind aceste șire. Sta, ca și opărit, locului.

— Asta-i o păcălitură, o șagă, de care nu s'a mai pomenit. Eu credeam că am de a face cu femeii, când colo un bărbat me face nebunul aprilului și pe urmă imi trimite servitorea spre intimpinare, ăr eu... o sărut!... Ce batjocură pe capul meu! Sânt sdrobot, sdrobot cu totul!... Una ca asta n'am mai pățit! Ce rușine!... Ei! dar mi-au trebuit aventuri!... Acum mi-am dat de om!... Minunată aventură intru adevăr! mai minunată, decât cum așteptasem!

— Dar cum se dau față acum cu ceialtați doi camerași? asta me frământă; cu ce minciună se-i rețin dela întâlnirea de mâne și cum se descoper lui Berean, ca logodnica sa e cu totul nevinovată?!

Cât ceti Murgu epistola, înțelese indată cum stă treba: cineva adecă cetind in jurnal anonșul, a cumperat o posă dela vre-un fotograf și fără se scie cine e, a espedat-o, inscenând astfel o glumă, o păcălitură de april din cele mai minunate.

— P. A. Călescu, — borbosi in sine Murgu, — mi-ar plăce se ved pe omul acesta! Ce nume curios mai are!... Ah! — strigă deodată: P. A. Călescu = păcălescu! Numele ăsta-i chiar la adresa mea! Adecă el m'a păcălit și mi se și subscie, că me păcălesce... și eu nu sciu nimic!

Murgu, după multă batere de cap ajunse la rezultatul, că va fi mai bine de va spune camerașilor sei totul cum s'a întemplat. Așa și făcū.

* * *

La doue săptămâni Berean se logodi cu frumoșă fetiță, care n'a sciu nimic din cele întemplate. La sêrbarea ~~asta~~ ~~familia~~ luară parte și tinerii nostrii, căci medicul nu-i lăsă se se depărteze cu una cu doue. Cu ocașiunea asta povesti apoi Murgu prima oră pățania sa cu anonșul fatal, și produse ilaritate generală.

* * *

Murgu aș e om cu familie. S'a căsătorit, dar nu pe cale diaristica. Și-i fericit!

Virgil Oniș.

Féta bancherului.

— Comedie in 3 acte, după LE DUC JOB. —

(Urmare.)

ACTUL III.

(Decorul din actul al doilea.)

Scena I.

BORUZESCU (singur).

Ce plăcere este de a face bine! Când vor află, o se remână incremeniți, o se li se pară că visază. Pace, nu pot se tac: imi vine mereu se spun la toți! De aș mai puté tainui măcar câteva țile ăncă! Da! trebuie ca in inima Iuliei amorul se triumfe asupra interesului, trebuie ca Luncean se se convingă, că este sincer iubit, înainte de a se află in public despre testament.

Scena II.

BORUZESCU. IULIA.

IULIA (la parte.)

E singur.

BORUZESCU.

Mărire Domnului, că te arėtasi in fine astăzi diminătă. De ce nu ai voit se dejuni?

IULIA.

Pentru că me simt cam indispusă. Am petrecut o nópte fôrte rea.

BORUZESCU.

Se vede, după față. Dar de ce, me rog?

IULIA.

Nenorocirea întemplată Sevastiței, amicei mele și pe care ț-am povestit-o ieri, m'a impresionat fôrte mult.

BORUZESCU.

Nu ț-am spus eu? Căsătoria din interes nu ese la nici un capăt bun.

IULIA.

Și ăncă e și mai mare nebulie se te căsătorești cu unul când iubesci pe altul.

BORUZESCU.

Nebulie de neiertat! Dar scii ce țic eu?

IULIA.

Ce?

BORUZESCU.

Că ai ales rău țiuca ca se fii palidă și urită.

IULIA.

De ce?

BORUZESCU.

Cum îți place se-i tot auđi numele! De ce? Pentru că astăzi vine Sorean se prăndescă cu noi.

IULIA.

Bine ar face se nu mai vie!

BORUZESCU.

Cum așa? Apoi ieri nu mi-ai mărturisit că-l iubesci? Și astăzi...

IULIA.

Unchiule, ieri nu ț-am țis că-l iubesc...

BORUZESCU.

Ce te mai tainuesci? n'ai se fii peste câteva țile femeia lui?

IULIA.

Eu! ferescă Dșeu!

BORUZESCU.

Ăcă! d'apoi tată-teu țice că-i lucru otărit...

IULIA.

Tata țică ce-o pofti...

BORUZESCU.

Dar și mirele speră tot așa...

IULIA.

Da! apoi o se i se lungescă mult speranța.

BORUZESCU.

Chiar și Luncean m'a incredințat adinööri...

IULIA.

Cum? și Luncean crede că eu iubesc pe Sorean?

BORUZESCU.

Așa gâdiesce; e sigur chiar că...

IULIA.

Ș-apoi țice, că sânt pe lumea asta ómeni cu cap, inteligenți! Nu te mai luă după Luncean; e un nătărău?

BORUZESCU.

Un nătărău?

IULIA.

Uite: tont de dă in gropi!

BORUZESCU.

Curios! nici el nu te pré crede istătă pe tine...

IULIA.

De sigur... nu cumva așteptă ca eu mai ăntai se-i...

BORUZESCU.

Ei?

IULIA.

Nimica... scfu eu ce scfu.

BORUZESCU (la parte).

Uite, treba merge mai bine decât gândiam.

IULIA.

Dar a propos de Luncean, voiam să-ți vorbesc.

BORUZESCU (la parte).

Ce o mai fi având cu el?

IULIA.

Am aflat că a perdut mai totă averea imprumutând pe un amic carele muri.

BORUZESCU.

Așă, cu adevărat.

IULIA.

Va să ȳică banii lui...

BORUZESCU.

Au sburat, drăguță, au sburat.

IULIA.

N'are noroc, bietul băiat. Și ȳici că n'o să mai pue mâna pe banii ăstia? Cu cât i-a mai ramas nu va mai puté trăi după cum i-se cuvine unui om de clasa lui.

BORUZESCU.

Apoi ș-a și luat ori ce speranță dela suma imprumutată.

IULIA (la parte.)

Ce păcat! (Tare). Apoi nu rămâne alta, unchiule dragă, decât să faci mă-ta ceva pentru bietul băiat.

BORUZESCU.

Dar ce?

IULIA.

I-ai puté găsi vre-o funcțiune potrivită, care să-i producă... așa, vr'o 10, 20, 30,000 de lei pe an...

BORUZESCU (la parte).

Tot bolnavă de bola ei. (Tare.) 10, 20, 30,000 de lei pe an! In ce parte a budgetului patriei ai auđit tu de asemenea pozițiuni mănóse? 30,000 lei pe an! Să nu te audă lumea cu asemenea cifre, că nu mai rămâne nici pui de Român să nu se facă solicitator de funcțiune!

IULIA.

Se gădesc, unchiule dragă, funcțiuni bine plătite... de pildă de tutunuri... ori la drum de fer... Veđi, unchișorule, pun' te pe lucru și-i câștigă bietului Luncean un post... măcar de 40,000 lei... Mai bine la drumul de fer, că nu va cheltui cu drumul nostru, când o avé nevoie de băi véra...

BORUZESCU (la parte).

E prevăđătoare! (Tare). Ceri lucru cu neputință.

IULIA.

Aide, moșulică dragă, fii bun... găsesce lui Luncean o funcțiune de 50,000 lei.

BORUZESCU.

Gândesci că asemenea funcțiuni chiar de ar esistă nu sânt ocupate deja?

IULIA.

Ei, și apoi? se cere demisiunea ori se distitue.

BORUZESCU.

Ori se pune in disponibilitate... invențiune modernă, politicósă, dar insolentă cât și o distituire...

IULIA.

Veđi? Am decretat și decretăm: „Domnul Ciopar-docu este pus in disponibilitate. Domnul Luncean este chiebat in locu-i“. Așă este jocul constituțional!

BORUZESCU.

Am decretat și decretăm... Brr! Par că eu aș fi ministru care subsemneză decretul teu...

IULIA.

Esti senator.

BORUZESCU.

Fără diurnă...

IULIA.

De ce este omul deputat ori senator... mai ales

senator, fără diurnă? Să nu-și pótă pune câte un amic in slujbă?

BORUZESCU.

Dar sânt senator in opoziție...

IULIA.

Apoi tocmai... n'ai decât se deschide gura... cere funcțiune pentru Luncean și nu cere cuvântul unde nu-i convine guvernului să vorbești... Atăția reprezentanți ai țării tac totă viața lor și tot nu s'a primejduit patria pentru că ei nu deschid gura...

BORUZESCU.

De cât ca să casce! Da, bine, fétă dragă... ce cređi tu de opiniunile unui om de onóre?

IULIA.

Par că are ceva a face onórea și politica!

BORUZESCU.

Ai nebunit de tot. Dar chiar decă, inebunind și eu ca tine, ț-aș implini cererea, cređi tu că Luncean ar primi? El ar preferă să cêră de pomană de cât să solicite o funcțiune.

IULIA.

De ce?

BORUZESCU.

Pentru că... pentru că nu incape in mintea lui ca un Român să trăiescă ca un trêntor pe spinarea țării... Pentru că e din acei puțini la număr cari voiesc ca fie-cine să fie la locul seu și că deci el nu pôte a-și inchipui că e bine să se numescă generali, ori financiari la ministerul de instrucțiunea publică, advocați la cel de resboiu, ori ignoranți, nulități la Academia...

IULIA.

Hei unchiule, cu nulele se inmulțesc cifrele... Va să ȳică preferă să móră de fóme?

BORUZESCU.

~~Ca vrea sănt ómeni in stare să móră de fóme de cât să se desonoreze.~~

IULIA.

Bună trebă... E o curată nebunie! Să ajungă a-și cerși pânea de totă ȳia... Sigur că e a-ș o cerși, după ce nu-i mai rămâne decât vr'o 10,000 de franci.

BORUZESCU.

Cât ai ȳis?

IULIA.

10,000 lei.

BORUZESCU.

Eri... Astăđi nu-i mai are...

IULIA.

Ce, a mai dat imprumut vre-unui amic de felul ce-luialalt?

BORUZESCU.

Mai réu.

IULIA.

Mai réu?

BORUZESCU.

ȳ-am spus că-i inamorat de o coquetă...

IULIA (cu vioiciune intrerumpend.)

Da, da, mi-ai spus...

BORUZESCU.

Cum ea e avută, și-a pus in cap să se facă și densusul avut. Pentru că nu-ți poți inchipui, cât il stăpânesce reutăciósă acea de fétă.

IULIA.

Bine, bine, și apoi?

BORUZESCU.

Apoi, uite: eri, nesciind cine este marele bancher Stomacopulo, i-a dat depeșă să-i cumpere de 10,000 lei hârtii publice...

IULIA.

Ei și?

BORUZESCU.

Stomacopulo i-a trecut eri bonuri cu 104, care as-
ădi...

IULIA.

Care astăzi sînt cu 50 mai jos... Va să ȳică a
perdut...

BORUZESCU.

Mai mult de jumătate... I-a mai ramas de funie
i de sapon, cum se ȳice...

IULIA.

5000 lei mai puțin! (La parte). Vai, ce-o să me
ac?

BORUZESCU.

Și o să pērdă și ce i-a mai ramas, că e otărit sē-și
erce norocul cu ori-ce preț chiar de a perde tot, fie
i la cārți.

El iubeste?

IULIA.

BORUZESCU.

De ai vedē cāt e de bunā! Nu, nu sēmene de loc
cu...

IULIA.

Da, cu cealaltă.

BORUZESCU.

Și frumușică pe cāt și bunā! (Privind pe Iulia cu
multă atențiune). Oh da, mult mai frumōsă decāt tine.

IULIA.

Mulțamesc... Ce gentil esti cu mine, unchiule!

BORUZESCU.

Nu cumva iți inchipuesci că esti femeia cea mai
frumōsă din lume?

Algirieni.

IULIA.

Unchiule, dragă unchiule, nu-l lāsă sē facă așā ne-
rocire.

BORUZESCU.

Din contra ceea ce doresc este se pērdă totul.

IULIA.

De ce?

BORUZESCU.

Ca sē-i se taie speranța d'a mai fi iubit de coco-
ța in cestiune, ca sē se însōre după gustul meu.

IULIA.

Cu cine?

BORUZESCU.

Cu o fetiță minunată, care l'a cunoscut la Turnu-
gurele fiind la spital, după rana ce primise in frun-
... De atunci ea-l iubeste fōrte mult...

IULIA.

Nu, eu nu cred...

BORUZESCU.

E blondă, rumenōră...

IULIA.

Da, roșă ca para focului.

BORUZESCU.

Nu ea-l va respinge, măcar de ar perde tot, până
la o lescaie. Ba din contra, i va pără bine că-i va putē
sē-i probeze că ea-l iubeste numai pentru el, ēr nu
pentru banii lui.

IULIA.

Dar ea este avută?

BORUZESCU.

Nu prē, nu posedă mai nimica.

IULIA.

Atunci cu ce o să trăiească?

BORUZESCU.

Vom trăi tustrei, aci, la Sinaia véra, și érna la mine la Bucuresci, fără pompă, fără lues, dar in pace și multămiți cu puțin. Déca isbutesc in planul meu, o să veđi, te vom invitá sê vii și tu sê petreci cu noi câte odată.

IULIA.

Ce amabil esti, unchiule! (La parte.) Atâta mi-ar mai trebui!

BORUZESCU.

Cu tóte că mi-aduc aminte, că ție nu-ți place ase-menea petrecere. La noi, la Sinaia cocónele de ultima modă, n'o sê pótá purtá decát o rochie de stampa și o pëlérie de péná; ér la Bucuresci pot sê mai adaugá și o haină caldă érna și sê schimbe pëléria pe o căciulá de curcan. Sciu, tu ai gusturi mai nobile... tu ado-rezi luesul, plăcerile sgomotóse, și cum ai sê te măriți cu un bancher...

IULIA.

Unchiule, unchiule... nu veđi că me intristezi... Uite, cum imi jócá nervile de necaz...

BORUZESCU.

Ce? nu e adevérat că-ți place lumea, sgomotul? Noi din contra o sê trăim de minune uitáți de lume, dar bucurându-ne de acea fericire invidiatá care o dá virtutea, iubirea și amicitia purá.

IULIA.

De géba faci planuri, unchiule. Luncean nu iu-besce pe coconița dle, a roșá, dela Turnu-Măgurelele.

BORUZESCU.

O va iubi.

IULIA.

Așá?

BORUZESCU.

A iubit'o deja mai inainte d'a se inamora de prósta ceealaltá, de...

IULIA.

Dar las-o in pace pe ceealaltá; pentru Dumneđu!

BORUZESCU.

Astáđi am isbutit sê fac pe Luncean sê conviná, că ceealaltá este nedémná de iubirea lui.

IULIA.

Cum! A đis așá Luncean?

BORUZESCU.

Da, și tocmai gândesc că ar fi bine sê plecám mâne améndoi la Măgurele.

IULIA.

Mâne? Nu, unchiule, nu se póte. El nu va voi sê mérgá cu dta.

BORUZESCU.

Décá-l vom rugá améndoi? O sê-i spun, că am niște trebi de regulat la Turnu și că el me póte ajutá. Așá că o sê me ajuti a-l induplecá sê plece cu mine?

IULIA.

Eu?!

BORUZESCU.

Când e vorba de fericirea lui Luncean, la care tu te interesezi... Nu te ținea in brațe când erai de șese ani și el de 12?

IULIA.

De fericirea lui!

BORUZESCU.

O sê-l duc in gazdá tocmai la protegiata mea...

IULIA (la parte.)

E in stare s'o facá.

BORUZESCU.

Așá, va compará mai lesne pe femeia care-l iu-besce atát de nobil și de desinteresat, ca... secătura aceea care nu-l iubesc pentru că nu este bogat.

IULIA.

Secăturá!

BORUZESCU.

O sê-i arét diferința ce este între un ánger și un demon.

IULIA.

Unchiule!

BORUZESCU.

Décá nu e de ipsos, o sê iubescá pe copila mea incántátóre...

IULIA (la parte.)

Luá-o-ar naiba!

BORUZESCU.

Da, o sê isbutesc a-l insurá cu dênsa.

IULIA (la parte)

Uf! de ce nu sânt bárbat! Me duc. (Se dirige plân-génd spre ușa dela stânga.)

BORUZESCU (o opresce.)

Ei! unde ai plecat așá iute?

IULIA.

Me duc in camera mea.

BORUZESCU.

Dar ce? plângi?

IULIA.

Plâng eu? (ștergéndu-și lacrimile) Te inșeli. Mi-o fi dat vr'un praf in ochi... Én veđi, unchiule.

(Va urmá.)

V. A. Urechia.

Studii limbistice.

— O sutá de etimologii revindecate. —

(Urmare.)

58) *Cotor, cotur*. Cuvéntul însemná: *caulis*, *stipe*, *manubrium* lat.; *tige*, *style*, *poignée* fr.; *stengel* germ.

Dl Cihac: *Dict. etym. daco-romane*, *Elements* etc. pag. 493 in contra tuturor dicționarilor románesci (cu cari este de acord și graiul bânáțenesc) intortóchezá și mistificá înțelesul cuvéntului „cotor“, dícénd că ar avé numai înțelesul de „lien“ (legaturá), „attache“ (afi-ge, acátare) și „accolure“ (legaturá de vița de vine) franc. O astfel de procedurá tendențioasă de dlui Cihac, nu are nume in republica sciințelor. Dar acésta intortócaturá a semnificáțiunii cuvéntului, o face dl Cihac cu scop spre a esoperá o desperatá etimologie magiará. El deduce cuvéntul „cotor“ dela magiar. „kötö“ care însemná: legaturá, combinând și pe născotitul „szöllö-kötö“: legaturá de vița de vine. Dar fiind că semnifi-cáțiunea cuvéntului nu este aceia pe care a scormoni-tu-o (scornitu-o) dl Cihac, deci nici etimologia sa nu póte fi adevératá.

Noi deducem de dupá firea limbei románesci cu-véntul „cotor“, care suná in graiul bânáțenesc și „co-tur“ (m'a remas numai coturul de mëturá in máná) érá dela „cot“: *cubitus* lat., pentru că vedem in „cotor“ chiar o formá de „cubitolo“, „gomitello“, „gomitollo“, „gomitone“ ital.; *codillo* span.; „cotovelo“ port.; „cu-bitule“ in latinitatea evului de mijloc (Dieffenbach: *No-vum glossarium* p. 122). In graiul bânáțenesc, dar mai vértos in graiul coloniilor din Románia aședate in Ora-vița montaná (veđi despre aceste colonii cele însemnate sub „bore“ num. 40) etc., aflám „cotoiu“ (aceia ce res-pundem noi ceialaltí bânáțeni „cotoniu“) pentru „tamp“, adecá: picior de gainá, de gascá etc.; femur volatíle lat.; *cuisse* de volaille fr.; *geflügelschenkel* (schlägel) germ. Acésta formáțiune este fórte instructivá pentru etimologia nóstrá, fiind că zace in ea conceptul de „cau-lis“ și „stilus“ lat. Vine se taie pe „cotori“ atunci, când vrei se rodescá mult, și la tótá vița lași in loc de

umul, câte 3—4 ochi (mnguri), prin care procedura se nasc și cresc „cotori” la buciumul vinei, cari înseamnă: poly-gonum lat.; vielglieder, vielknien germ. În tot anul trebuie tăiate alte vițe de vine pe „cotori”, căci la din contra se prămăresc și se strică buciumul (ciocotul) vinei). Drept aceste „a radică vinea la cotor” nu înseamnă strâns: a legă vinea, precum dice dl Cihac. Ecă deci demonstrat mai pe sus de totă indoielă, cumcă din „cot”: cubitus lat. și din finalul „-or” s'au format „cot-or”, care sună în multorariu „cotori”, și cu privința la vine (astfel se răspunde în graiul bănățenesc din părțile Ora-veiți, țăru nu: vie) înseamnă „cotori” (knien, glieder germ.) în vițele dela buciumul de vine.

59) *Crâncen, crânten* (crâncen, crânten). Cuvântul se răspunde în graiul bănățenesc și „crânten” și înseamnă: crudelis, horribilis lat.; cruel, horrible fr.; grausam, entsetzlich germ.

Miklosich: Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum, Vindobonae 1862—65 pag. 320 deduce cuvântul „crâncen” dela paleoslov. „crâncina”, care are semnificațiunea de: colera, cholera lat.

Dl Cihac: Dict. etym. daco-romane, éléments slaves etc. pag. 81 urmând lui Miklosich asemenea deduce cuvântul „crâncen” dela paleoslovenicul „crâncina” (krâncina), dar nu spune, cumcă autorul acestei etimologii este dl Miklosich. Dicționarul Academiei române de Laurian și Massim, Bucuresci 1871 pune acest cuvânt între cuvintele străine din glosariu, dar observă, cumcă etimologia din „crâncina” (cholera) paleoslovenic nu este bine explicătoare.

Cuvântul se derivă evident din „cruentus” lat., care are semnificațiunea nu numai de „cruent” adică de: săngeros, ci și de „crudel”. „Crânten” presupune în latinătate forma de „cruentinus”, pe care intru adevăr o și aflăm în latinătatea evului de mijloc, de ore-ce în *Du Cange: Glossarium mediae et infimae latinitatis*, Parisus 1840—50 tom. 2 pag. 672 vine înainte „cruentinus” pentru: „cruentis respersus guttis”. Conceptul de crudel zace și în „cruent” românesc, de ore-ce se dice „cruenta morte” etc. În „crâncen” a trecut „te” prin intermediul de iotizare a lui „e” în „ce” formându-se „crântjen” și apoi „crânten”. Despre trecerea lui „te” în „ce” veți și cele ce am însemnat sub „cocina” num. 57. Etimologia paleoslovenica a dlui Miklosich și Cihac este fără puțință, pentru că nu are același concept logic.

60) *Mânji, mânjire*. Acest cuvânt înseamnă: farrea maza linere, maculare, sordidare, contaminare lat.; salir, tacher, maculer, barbuiller fr.; mit kleienmus über-tünchen, beflecken, besudeln, schlecht malen germ. E de însemnat, cumcă acest cuvânt nu înseamnă „ungere”: ungere lat., schmieren germ., precum spun unele dicționare schimosind estmod înțelesul cuvântului.

Dl Miklosich: Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum, Vindobonae 1862—65 pag. 359 deduce cuvântul „mânji” dela paleoslov. „mazati”, care înseamnă: ungere lat., „mazi”: unguentum lat.; dela neoslov. „maznoti” și „mazati” (ungere). Dl Miklosich traduce cuvântul românesc pur și simplu cu „ungere” latinesc, aceia ce este necorect. Dl Cihac: Dict. etym. daco-romane éléments slaves etc. pag. 185 urmând lui Miklosich, derivă și el cuvântul românesc din același elemente slave, combinând și pe rus. „mazati” și „maznuti”; pe pol. „mazac” și „mazgac”, împreună cu pe magiar. „mazol”, cari toate au cu puțină destingere asemenea înțeles. Dar această etimologie a dlui Miklosich și Cihac este necorectă, de ore-ce forma și conceptul cuvântului nu conced o astfel de derivățiune. Dicționarul Academiei române de Laurian și Massim, Bucuresci 1871 pune cuvântul „mânji” între cuvintele străine din glosariu,

și încercă o deducere din „mingere” și „mendere” lat., cari etimologii încă sânt fără puțință.

Etimologia cuvântului zace foarte apriat în spaniolescul „manchar”, care se răspunde: manchar, și care înseamnă: maculare, sordidare lat.; maculer, salir fr.; beflecken, besudeln germ. În Ferreira: Diction. latino-lusitanicum, Parisus 1855 încă vine înainte „manchar” (cetesc: manchar) lusit., pentru: maculare lat. În Porru: Nou dictionariu sardu-italianu, pag. 369 stă: „manciai”, pentru macchiare, maculare ital. Despre trecerea lui „ch” spaniol în „j” românesc, veți Diez: Grammatik der romanischen Sprachen, Bonn 1856 tom. I pag. 363—364 împreună cu nota de acolo. Diez: Etym. Wörterbuch de rom. Sprachen, Bonn 1853 pag. 210 aduce în combinațiune pe span. „mancha” (macula lat.) cu „macchia” ital. Această etimologie este foarte evidentă și aprăpe, dar firesce dlor slavisti le zace mai de aprăpe elementele slave. „Măzgălire” pe care-l face dl Cihac de una și aceeași rădăcină cu „manjire”, este cu totul de altă origină.

61) *Gușiă*. Cuvântul „gușiă” înseamnă: a) jugulum, gula lat.; gosier fr., schlund germ.; mai vêtos la sburătore; b) struma lat.; goitre fr.; kropf germ.; mai vêtos la ômeni; c) guttur lat.; gessier fr.; kropf germ.; la sburătore.

Dl Cihac: Dict. etym. daco-romane, éléments slaves etc. pag. 131 derivă cuvântul „gușiă” din elemente slave. dela bulg. „guși”: double meuton fr.; doppelkinn germ.; dela croat. sêrb. „guša” și „gușița”: gerge, goitre fr.; gurgel, kropf germ.; dela neoslov. gušiti (a gâtui): dela magiar. „gusa” și „guzsa”: goitre fr.; kropf germ. Dl Cihac combină și pe neogr. γροισσα și alb. „ghousă” cu asemenea înțeles. Mai de parte confruntăză dlui și pe pol. „guz” și pe lit. „gussas” — cari au cu totul alt înțeles figurat și nu pot fi socotite la aceeași rădăcină. Din aceste etimologii a dlui Cihac vedem cumcă cuvântul „gușiă” esista numai în limba sêrbescă și croată (în limba bulgărescă ~~are altă semnificațiune~~), prin urmare cuvântul nu pôte fi de origină slovenescă.

Noi am aflat cumcă cuvântul „gușiă” este de origină romană, pentru că esistă nu numai în limba italiană și francesă ci și în dialectele lor. Astfel în limba ital. aflăm „gozzo” și „gozza” pentru: gât și gușiă, cari cuvinte în dialectele italienești sună: „gos”, „goss” și „goscio”, țăru în limba francesă aflăm „gossier”, care încă este de asemenea origină cu „gușiă”. Cu privința la dialectele italienești aflăm în Olivieri: Dizionario genovese-italiano, Genova 1851 „goscia” (cetesc: goșia) pentru: gozzaja ital.; kropf voll, auswuchs germ.; apoi „goscio” (cetesc: goșiu) pentru: gozzo ital., adică: pentru gușiă de paseri și sburătore (ca o beșică la gâtul lor, unde păstrăză mâncarea lor până ce trece în stomac), și pentru imflătură la gât drept gușiă la gôlambi etc. În Toni: Vocabolario bolognese-italiano, Bologna 1850 pag. 207 stă „gos” pentru: gozzo ital., jabet fr. În Banfi: Vocabolario milanese-italiano, Milano 1852 pag. 450 vine înainte „goss” pentru: gozzo ital. În Azzi: Vocabolario ferrarese-ital. Ferrara 1857 pag. 115 aflăm „goss” tot pentru: gozzo ital. În Monti: Vocabolario della Gallia cisalpina e celtico, Milano 1856 pag. 48 încă stă „gos” pentru: gozzo ital. În Morri: Vocabolario romagnolo-italiano, Faenza 1840 pag. 374 aflăm „goss” cu toate trei semnificațiuni a cuvântului românesc. În Diefenbach: Novum glossarium latino-germanicum pag. 198 stă „gucies” pentru: gorges lat. În Oberlin: Patois lorain. Strassburg 1775 pag. 220 stă „goudge” pentru: gorge franc. În Carisch: Wörterbuch der rhäto-romanischen Sprache, Chur 1848 supplement pag. 22 stă „goasch” (cetesc: goașiu) pentru: kropf germ. Veți Diez: Wörterbuch der romanischen Sprachen, Bonn, 1853 pag. 408 unde se esplică origina lui

„gozzo“ italienească. Deci este documentat, cumcă cuvântul „gușiă“ trebuie să fie de origine veche din limba romană rustică, și cumcă dela Daco-Români a trecut la Sârbi, Croați și Magiari.

62) *Jubra, jubre* (pl.) Acest cuvânt este întrebuințat mai mult „jubre“ în mulțorariu, și înseamnă în graiul bănățenesc: tot felul de bube, de petingini, de sgaibe, de scale, de lepră, de râne (estmod se rostese în graiul bănățenesc) etc. remase a parte nevindecate pe pelea său trupul omului. Se dice d. e. omul acesta este plin de „jubre“ pe cap, pe față și pe mâni, încât ți e scârbă de el, său se mânăci ceva din mâna lui. Cuvântul „jubre“ se ar traduce mai corespunzător cu: pustulae, scabrities, impetigo, psora lat.; pustule, gale, teigne fr.; eiterblätter, räude, grind germ.

Dl Cihac: Dict. etym. daco-romane, éléments slaves etc. pag 161 spune cumcă cuvântul ar însemna: exanthème, lèpre, gale fr., hautausschlag, aussatz, räude germ., și apoi deduce cuvântul din elemente slave, dela paleoslov. „svrabŭ“: scabies lat., dela rus. „sverbŭ“, pol. „swierzba“, boem. „svrb“; neoslov. croat. sêrb. „svrab“, cari toate înseamnă ără: scabies lat. Dar această etimologie a dlui Cihac nu este corectă nici de după forma, nici de după conceptul cuvântului.

Dl Hășdău: Istoria critică, București 1875 p. 256 spune, cumcă cuvântul „jubră“ ar însemna: „absces“, și-l derivă din grec. σαπρος, σαπρια σηπεδον, cari au semnificațiunea de: îngăurit, imputit, putred. Această etimologie a dlui Hășdău încă nu este corectă chiar nici de după înțelesul de „absces“ cel dă dlui cuvântului, cu atâta mai puțin de după forma și conceptul cel adevărat al cuvântului.

Dl Ștefanianu: Dicționarul românesc de Laurian și Masșin, București 1871 pune acest cuvânt înre cuvintele străine din Glosariu, dar totuși spune după dicționarul lui Ștefanianu că cuvântul înseamnă: pustula, pusca, pupula lat. în urmă derivă cuvântul dela: „glubere“ lat. In ~~contra acestei etimologii încă stă~~ forma și conceptul cuvântului.

Noi credem cumcă cuvântul este de o străveche origine romană, fiind că în Morri: Vocabolario romagnolo-italiano, Faenza 1840 pag. 70 aflăm „sgiolba“ pentru: chiazza ital., ausschlag, leberfleck germ., explicând Morri mai departe estmod: „Macchia con crosta, o senza, di rognă, o d'altro malore sopra la pelle (schianza); quella pelle che si secca sopra la carne ulcerata; la crosta che viene sulle piaghe“. Adecă: sēm de râne ori de alte rele, cu scôrță său sgaibă de asupra pelei; acea peie care se seacă de asupra carnei puronită (puroită); sgaibă, care se face pe plege (rane)“. Drept aceste „jubră“ este format din „sgiolba“ al Italiei dialectale, prin naturala trecere a lui „sg“ în „j“, a lui „o“ în „u“ și a lui „l“ în „r“. Aci credem a fi descoperit un fenomen admirabil de filologie comparativă daco-romană, care are acea logică nerevocaveră: cumcă acest cuvânt este de străveche origine din limba romană rustică. Ecă însemnătatea studiului dialectelor italienești pentru limbistica comparativă daco-romană.

Cu această ocaziune socotim de lipsă spre a intim-pină ori și ce misticățiune, a chiarifică mai de aprôpe, ce înțelegem noi sub limba romană rustică, la care facem așa de adese ori provocare. Înțelegem cu totul aceea ce dice Diez: Grammatik der romanischen Sprachen, Bonn 1856 pag. 44: „Conglasiunea de adese ori a tuturor limbilor romane în aplicațiunea cuvintelor, a formelor și a semnificațiunii arătate în aceste două con-șemări (despre cuvintele numite de Romanii cei vechi: rustice, vulgare, vîndite etc., și despre cuvintele latinizate evului de mijloc), documenteză mai sigur despre unitatea lor originală, pe care o putem presupune numai în idioma populară română, și această cu atâta mai

vêrtos, cu cât limba daco-romană, care timpuriu a fost despărțită de celelalte idiome romane, nu a putut primi acele elemente dela surorile sale, ci trebuie să le poședă ca proprietate luată cu sine de acasă“.

(Va urmă.)

Simeon Manguica.

Kekavmenos și Români din Dacia.

Profesorul rus Vasilevski a descoperit înainte de vre-o doi ani în biblioteca sinodală dela Moscova o carte grecăscă intitulată „Strategicon“, scrisă de către un despot bizantin Kekavmenos în secolul al XI-lea. Têcsul acestei importante cărți se publică de dl Vasilevski împreună cu o traducere rusă la 1881 sub titlul de: „Sovjely i razkazy vizantiiskago bojarina XI vjeka, Petersburg“.

Cartea lui Kekavmenos conține multe date interesante pentru istoria imperiului bizantin, cu tôte că aflăm în ea multe falsificări ale faptelor istorice. Kekavmenos amestecă adese experiența sa proprie cu reminiscențele sale istorice adunate din istoricii vechi romani și greci. Nu-i mirare dară, că în descrierea evenimentelor istorice din secolul al V și VI-lea aflăm de odată persoane din secolul întâi și al doilea după Crist. O astfel de scriere devine cam molestosă pentru cititor. Se recere ôre-și-care versare în istoria bizantină de a pute scôte, ce-i adevăr și ce-i cufundat cu alte evenimente istorice. Acest Kekavmenos declară ênsuși, că nu-i învățat, ci-i soldat și că s'a ocupat cu istoria numai într'o vîrstă mai tânără.

Aceste personaje are însă și mare însemnătate pentru istoria Românilor din Dacia.

În capitola cărții sub „peristastas ton Blachou“ (Vasilevski, ib. p. 100 sequ.) ea trăceza despre Români, de și nu sub pră măgulitoriu titlu de: „asupra necredinței Vlăchilor“.

Aici citim următoarele:

„Să știți dela mine, voi și nepoții vostri, că nêmul Vlăchilor e necredincios la culme și stricat, nici lui Dumneșeu ținând credință dreptă, nici împăratului, nici rudei său amicului, ci silindu-se a-i amăgi pe toți. Mariminciunoși și tâlhari renumiți, ei sînt pururea gata a jură amicilor cele mai grozave jurăminte, și a le călca apoi cu ușurință, făcând frații de cruce și cumetrii, meseri de a înșelă prin ele pe cei prosti. Nici odată n'au păstrat ei credință cătră cineva, nici chiar cătră cei mai vechi împărați ai Romanilor. Invinși de cătră împăratul Trăian și striviți cu desêvêrsire, i-au subjugat și ucigând pe regele lor Decebal, a pus capul lui într'o sulită în mijlocul taberei Romanilor. Acești Vlăchi sînt așa numiți Daci și Besi. Dintăiu locuieră ei lângă riul Dunăre și Sava (pe care riu îl numim acū Sava, unde acum locuiesc Sêrbii) în locuri țari și greu de străbătut, cărora incredêndu-se fățarniciau dragoste și supunere cătră împăratorii de mai înainte și nevălind din întări-riile lor pustăiau țerile Romanilor. Êră acestia indignându-se contra lor, precum s'a spus, i nimiciră. Și ei fugind de acolo s'au imprăstiat prin tot Epirul și Macedonia și cea mai mare parte din ei s'au aședat în Grecia“.

După Kekavmenos Români au locuit naintea vîirii Sêrbilor lângă Dunăre și riul Sava. El dice: „dintăiu locuieră ei lângă Dunăre și riul Sava în locuri țari și greu de străbătut“, făcând cu această ocaziune deosebire între „țerile Românilor“ și aceste „locuri“ ale Vlăchilor. cari fățărind dragoste și supunere cătră împărații Romani năvăliau și pustăiau țerile romane. Din asta rezultă, că teritoriul ocupat de cătră Români nu aparținea împărației bizantine. Cuvintele din Kekavme-

nos : „fățărind supunere cătră împărați“ și „năvălind din întăririle lor pustiau țările Romanilor“ conduc la ideea, că acești Români erau vasali și nu supuși ai Bizantinilor, cari după modul Slavilor meridionali de atunci fățărind dragoste și supunere Bizantinilor, ocupau prilejul cel mai bine venit spre a devastă câmpiile Bizanțului. Mulțimea cea mare de cuvinte juridice slavone și din viața socială și militară a Românilor documentează în destul înțirinta slavonă în evul mieș.

Locurile, cari le ocupau acești Români, sânt Croația și Slavonia de astăzi, unde locuiesc și astăzi în cea mai mare parte Sârbii și Croații.

Numerul lor trebuie să fi fost mare, căci Români aceștia au reușit, după Kekavmenos se prădeze și să devasteze provinciile bine păzite ale Bizantinilor, cari au fost în urmă siliți de a face expedițiune spre a-i pedepsi.

Kekavmenos dice, că acești Români se imprăsciară după învingerea lor de cătră Bizantini prin Epir, Macedonia și Grecia. Kekavmenos crede, că Români de pe timpul lui din Epir, Macedonia și Grecia au venit dela Dunăre și Sava. Opinia asta e greșită. Români se aflau deja pe timpul acela într'un număr mai considerabil decât în timpul lui Kekavmenos, în Epir și Macedonia. Dară din șa lui Kekavmenos conchidem, că Români din Dacia se trăgeau spre sud, în țeri mai se cure. Greșită ar fi concludsiunea, că Români emigrară atunci cu totul în Grecia. Români locuitori în munții Ardealului, cum și în Valachia mică, au ramas în timpul acela în țările lor, căci de altmintelea ar fi pomenit Kekavmenos despre astă. Dară el tace, cum tace și despre afacerile Nemților și Ungurilor.

Tomaschek afirmă în opul seu cel mai nou „Români peninsulei balcanice“ (germ.), că țera asta a Vlachilor este de a se căuta în Turcia de astăzi și nu în Croația și Slavonia, căci Kekavmenos a cufundat Dacia Traiană cu cea Aureliană. Dară în Kekavmenos nu stă, că-i din drăpta Dunării ei afară din teritoriul împărăției bizantine. Un alt argument mai puternic contra aserțiunii dlui Tomaschek e, că Kekavmenos numesce pe Valachi — „Daci“, adevă descendenții Dacilor : „Invinși de cătră împăratul Traian și striviți cu desăvârșire, i-au subjugat și ucigând pe regele lor Decabal, a pus capul lui într'o sulită în mijlocul taberei Romanilor“. „Acești Vlachi sânt așa numiți Daci și Besi“. Din cuvintele acestea rezultă, că încă în secolul al XI-lea Români erau priviți ca descendenții Dacilor. Prin asta, cum și prin inducerea numelui lui Traian, se arată în destul, în ce țera avem să-i căutăm și unde erau situate acele locuri tari și nestrăbătute ale Românilor lângă Dunăre și Sava. O Dacia Aureliană a esistat, dară de Dacii din Dacia Aureliană, Serbia și Bosnia de astăzi istoria nu știe nimic.

Kekavmenos numesce pe Români și Besi, cari au locuit numai în peninsula balcanică, de unde conchide dl Tomaschek, că Români lui Kekavmenos au trebuit să fi fost în Dacia Aureliană. Fără îndoielă în timpul lui Kekavmenos, căci ei au fugit în Epir și Macedonia și Grecia încă naintea venirii Sârbilor.

Naintea venirii Sârbilor Bessii au fost, după șași dlui Tomaschek, încă neromanizați, adevă un popor cu o limbă proprie, care deci nu putea fi încă sinonim pentru Români. Numele Bes trebuie dară să se refere numai la timpul lui Kekavmenos, unde găsim pe Besii deplin romanizați. După Tomaschek să fi dat acești Besi principalul contingent la constituirea națiunii române. Adevă Români balcanici au romanizat pe Bessi, și cu tôte acestea ei sânt numai Besi romanizați, și nici de loc Români. „S'ar pută sustine pôte“, dice dl Tomaschek, „că Dacii Aureliani ar fi strămoșii Vlachilor, Istro-Dalmatini și Dunăreni, ără Bessi strămoșii

Vlachilor din Rhodope și Pind“. Dl Tomaschek schimbă într'un mod neiertat naționalisarea unui popor cu basă unei națiuni. De abia că s'a romanizat un popor, îl și vedem în curând după Tomaschek formând chiar basa națiunii române, pare că ar fi fost vre-o colonie din Italia seu vre-o legiune din Homus. Și șași dl Tomaschek dice în urmă, că urmașii acestor Besi trăiesc încă astăzi ca Români Țintari în munții Rhodope, vorbind o limbă română mult amestecată cu cea turcescă și bulgară. Căți Besi au fost mai nainte, putem conchide din impregiurarea asta. Ei au locuit mai nainte în Bulgaria de astăzi, de unde au emigrat prin timp spre sud, dară peste munții Rhodope ei n'au trecut și totuși acești Besi, cari n'au perdut caracteristica lor până în zilele noastre, se fie strămoșii Românilor din peninsula balcanică, cari ocupă astăzi un teritoriu nu mai mic de cât Ardealul și Ungaria la un loc, și cari au fost mai nainte într'un număr întreit mai mare.

Și curioși trebuie să fi fost acești Besi-Români! După teoria Sulzer-Rössleriană, al căru partizan principal e dl Tomaschek, acești Români au împorot în secolul al XIII și XIV-lea întrăga Dacia, întindându-și aripele sale spre apus până la Triest (Valdă arsă), spre nord până la Kiev și Teschen, rărindu-se prin asta numărul lor în Bulgaria, Serbia și Bosnia de astăzi, cari cei puțini se slavisară apoi prin timp. Un unic fapt în istoria omenirii! Curios trebuia să fi fost acești Români, acest popor de păstori, cum s'a respicat odată o fôie vieneză („Neue freie Presse“) cu ocaziunea recenziunii opului dlui Miklôsich : „Migrațiunile Românilor“ (germ.). Teoria Sulzer-Rössleriană ia niște proporțiuni, cari de abia le va pută sustine și aperi prin timp vre-un istoriograf. Și totuși dl Tomaschek afirmă triumfând în urmă : că Kekavmenos „trebuie să fie considerat ca singura dovă istorică, directă pentru teoria Sulzer-Rössleriană și care confirmă în modul cel mai evident modificarea făcută de mine acestei hipoteze, adevă teoria descendinței tuturor Vlachilor din Besii romanizați“. ără acești Bessi!

Români lui Kekavmenos din Macedonia, Epir și Grecia au venit dela Dunăre și Sava. Nomenclatura lui Kekavmenos se referă la Români deja locuind pe timpul lui în Macedonia și Epir. Acești Besi au fost, după Strabo VII. 5. 12. „tălhari peste tălhari“, ce atât de mult avea asemenare cu ființele cele „fățarnice și tălhăresci ale Vlachilor din Macedonia și Epir“, cari atât de multe neplăceri au cășunat soldatului bizantin Kekavmenos. Dară lui Kekavmenos plăcea ca unui istoriograf, ce se gândia el de a fi, de a infrumuseță experiențele sale cu evenimente și persoane istorice. Nu-i mirare deci, când Kekavmenos e consecinte, și numesce pe Români și Besi, cari au fost atâta de selbatici și neastemperati.

Noi credem, că cu Kekavmenos teoria Sulzer-Rössleriană a suferit o mare scădere. Prin Kekavmenos se documentă invederat, că Români au esistat în Dacia naintea venirii Sârbilor și că ei au emigrat apoi spre sud, în Macedonia, Epir și Grecia. Și în timpurile acestea grele au esistat Români la Dunăre și Sava. Teoria Sulzer-Rössleriană incepe a deveni din ce în ce mai slabă. Antăia lovitura a căpătat-o dela șași partizanul ei cel mai aprig, dl Tomaschek, care dovădi în opul seu „Brumalia și Rosalia“, că Români au esistat deja pe la anul 1164 lângă orașul Haliciu în Galiția, în jos de Leov; a doua lovitura dela Kekavmenos, căci pe Români i aflăm naintea venirii Sârbilor la Dunăre și Sava. În privința socială a Românilor dacieni acăsta teorie e resturnată cu un succes netăgăduit de cărțile dlui Jung : „Inceputurile Românilor“ (germ.) și „Români și Români în țările Dunărene“ (germ.) Teoria Rössleriană e deci numai o cestie a timpului. Înțirintele

politice s'or perde prin timp și atunci ceaștiunea continuității Românilor Daci o să devie numai o problemă a științei, și cred că diplomația n'o să viă, cum crede Hunfalvy, nici odată in poziția de a o deslegă prin tuu.

Dionisiu O. Olinescu.

Adunarea din Brașov

a Asociațiunii transilvane

s'a deschis in 17/29 august in prezința unui public numeros, adunat din tôte părțile Transilvaniei, precum și din urele părți ale Ungariei, dar și din Romănia. Pe galerie o frumoasă cunună de dame.

In ajunul zilei de deschidere publicul s'a intrunit la cină comună in localul terului, unde petrecerea dură până târziu.

Sedința primă.

In 17/29 august, după serviciul divin, publicul se intruni in sala gimnasiului român și vice-președintele dl Iacob Bologna deschise adunarea prin o cuvântare plină de idei frumoșe, descriind gena și esplicând misiunea Asociațiunii, ce s'a primit cu aplause viue generale. Apoi protopopul Petric salută adunarea in numele Brașovenilor, prin cuvinte bine simțite.

Conform ordinii de zi, se făcu apoi apelul nominal al membrilor Asociațiunii.

Se esmise o comisiune de 3 membrii pentru incassarea de tace delo membri vechi și delo cei ce vor vof a se inscrie de nou, comisiune compusă din dnii Baiulescu, Patriciu Barbu și Ghița Pop.

Se suspendă sedința pe jumătate de oră.

Redeschidându-se, dl Baiulescu, raportorul comisiunii esmise ceti raportul seu, din care afflaram că s'au incassat tace delo vr'o 60 de membrii, dintre cari dnii Cioran, loc. Bêrșean și Verza au oferit câte 100 fl.

Președintele Bologna ceti mai multe depeșe de felicitare intre altele una și delo mitropolitul Miron Romanul.

Dl Riurean din Bucuresci, membru onorar al Asociațiunii donă Asociațiunii 12,000 lei spre a se fonda un stipendiu in memoria fratelui seu George M. Riurean.

Apoi secretarul Barcian dete cetire raportului general al comitetului despre activitatea sa in decursul anului trecut. Din raportul acesta amintim propunerea comitetului pentru inființarea unei școle de fete cu internat in Sibiu, pentru care Asociațiunea oferi ca pe locul cumpărat de dênșă să se edifice o casă și spre acest scop să se intrebuinteze fondul academiei române de drepturi, care s'a urcat deja la 20,800 fl. Tot din acest raport scôtem, că fondul Asociațiunii s'a urcat deja la 101,000 fl.

Se prezintă bugetul anului viitor; se aleseră doue comisiuni, una pentru esaminarea bugetului in persoanele dlor Stefan Iosif, Petra Petrescu, canonicul Moldovan, dr. A. P. Alexi, Fabiu Rezeiu; și alta comisiune in persoanele dlor Sorescu, Bozocean, br. Ursu, prot. Papiu, Ios. Pușcariu.

Timpul fiind inaintat sedința se incheiă la 1 oră d. m.

Concertul.

Séra la 8 ore Reuniunea română de musică și de

cântări a dat la „Nr. 1” un concert cu concursul dlor Iacob Mureșan jun. și G. Dima profesor de musică in Sibiu.

Sala otelului „Nr. 1” dără nici odată nu va fi văduț un public atât de mare ca cel adunat cu această ocașiune. Nu numai tôte locurile erau ocupate, dar o mare parte din doritori nu mai căpătară bilete, și astfel fure siliți a se rentôce cătră casă. Eră o adevărată plăcere a privi această lume, compusă din tôte părțile locuite de români, atât de dincoci, cât și de dincolo de Carpați, cari s'adunară animați sub impresiunea unui nobil și sfânt entusiasm.

Primul punct al programei fu: „Stefan cel mare”, uvertură pentru orchestru de dl Iacob Mureșan jun. Va să dică, o comosiție originală romănescă. Autorul ei este chiar brașovean, fiul veteranului nostru luptător pe terenul diaristic dl Iacob Mureșan, fost redactor al „Gazetei”. Junele nostru compositor a studiat la conservatoriul din Lipsca, și — precum se scie și din „Familia” — încă acolo s'a presintat in concertele locale cu unele comosițiuni, cari fure intimpinate cu laude de cătră presa locală. De asta-dată a voit să se presinteze unui public romănesc cu o comosiție de stil romănesc. Nicăiri nu putea să facă această in loc mai potrivit, decât la această adunare a Asociațiunii transilvane. Și bine a făcut, căci cel puțin a inspirat speranța in auditori, că și noi români de dincoci de Carpați o să avem un compositor musical. Dl autor se pôte felicita, căci lucrarea sa plină de imagini și inspirațiuni frumoșe, a fost intimpinată cu aplause generale, încat trebui să repeteze piesa. Aceste aplause par că țiceau: „Inainte, june artist, spre musica română!”

Urmă „Archibald Douglas”, baladă pentru voce de bas cu acompaniare de piano, cântată de dl G. Dima — cu tect nemțesc. Concert in onorea adunării Asociațiunii pentru literatura și cultura română — și cântare nemțescă!

Părea că ênsuș dl Dima simțiea inconvenientul acesta, căci a cântat fără colore.

Dl dr. I. Baiulescu ne-a cântat cu „Fantasie militaire”, de Leonard H. Grande, esecutată cu violină, cu acompaniare de piano.

Urmă erăș o comosiție romănescă: „Hora”, cor de dame și bărbați cu orchestru, de dl Dima, care a și dirigiat, intimpinat de aplause frenetice, încat și această piesă se repetă.

Concertul se incheiă cu „Crăieșa ielilor”, baladă svedică, musică nemțescă de W. Gade. E bine, decă și in sfêrșit ni s'a oferit musică străină, cel puțin ne putem mângăia, că ea a fost escelent esecutată. Orchestrul, corul de dame și de bărbați, partiile de solo cântate de dna Carolina Lengeru, dșora Sevastia Mureșan și de dl G. Dima, a putut să mulțămescă ori ce așteptări. De aceea, de și produțiunea a ținut până la 11 ore, publicul a ascultat cu cea mai incordată atențiune, și s'a depărtat de pl'n mulțămit din punctul de vedere al artei.

B a l i n N ă s ă u d.

— La 18 august. —

Frumos lucru este să poți ocupa un loc bun de privit in o sală de bal, care e plină de finte drăgălașe, cu frunți ridicate și senine, cu tineri și nevastăvăție in ochi, cu surisă pe guri și cu linșe sufletescă in inimă. Mare bucurie pôte simți cel ce asistă la o astfel de intrunire, dar cu deosebire numele cele tinere.

Rar e dat omului să-și petrecă ir adevăr bine,

de multe ori se află în petreceri petrecându-și — foarte rău.

O petrecere rară, dar veselă și îmbucurătoare de inimă a fost însă de sigur „balul academic” arangiat de către studenții năsăuedeni dela școlile nalte și care s'a ținut la 18 august — adevă în seara zilei născerei Majestății Sale împăratului Francisc Iosif I — la Năsăud.

Ziua de 18 aug. precum și balul academic a fost pentru năsăuedeni și mulți din giur un moment de plăcute suveniruri, cari vor fi lung timp neșterse din inimile celor ce au participat la el.

Încă înainte de începerea balului natura însăși a distribuit cu bogata sa mână frumsețe fantastică, își trimitea blândețele sale rade de pe vârful muntelui „Heniu”, unde din când în când se învâliă de câte un nou-raș aruncat ca un shawl peste mijlocul ei.

La 8^{3/4} în sala balului din hotelul „Rahova” se începea o mișcare mai via, căci ființele asceptate cu mare dor de cavaleri sosiau una câte una. Surise dulci, stringeri de mână, câteva cuvinte de „bună venire” — etă ecsordiul acestei petreceri, a cărei epilog a fost pentru mulți un ce plăcut, tragic și duios.

Dar se intrăm mai iute, amabile cetitoare în sală, căci câțiva membrii din comitetul balului ecă vin înaintea damicelelor, ca să le dică un „bine a-ți venit” și să le ducă la locul destinat lor.

Sala începe a fi din ce în ce mai șgomotósă, deja muzica slobode tonurile unei opere italiene, er când numărul damelor sosite se înmulțise la vr'o opt-nouă balul se începe cu naționalul joc al Someșenilor: „Someșana”. Un vals admirabil i urmăză, apoi balul își iew cursul seu adevărat, căci deja sala eră plină, grupe se mișeau acum prin sala frumos împodobită de stejar prin care flori singuratice seu bouquete întregi de flori veniau la iveia, er sus arcuiri de cununii de flori undulau printre candelabrele luminóse.

Dar ceea ce infrumșetă și redică splendórea acestei petreceri au fost, cu drept cuvânt, mândrele stelute ce ne-au încântat în decursul întregii nopți, flexibilele damicele, cari au onorat balul prin presința lor.

Dar imi voi lua libertate a enumera aici pe damicelele și damele ce-au luat parte la balul din 18 august și anume domnișórele: Emilia, Paulina și Mariți Mihailaș; Rosa, Leontina și Aurora Goldschmidt (Năsăud); Nina Cimbulca (Bistrița); Flora Petri (Năsăud); domnișórele Vararean și Silași (Bistrița); Ida și Alice Rakwicz (Iacobi în Bucovina); Emilia și Cornelia Lupu (Gherla); Valeria Pavelea (Năsăud); Pelagia Popu (Salva); Ana Precup (Nimigea ung.); domnișórele Sangeorzan, Horga și Georgița (din Parva, Maier și Ilva-mica); domnișóra Făgărășan (Teure); domnișórele Mureșan (din Sesarm și Vireag); apoi dșórele Dombradi, Boga, Kirtsch, Dragan, Zóhrér etc.

Dintre dómne enumer aici pe:

Lucretia dr. Moisil, Elisabeta dr. Tanco, Rosa To-fan, Cira Grivase etc.

Nu pot să nu amintesc surprinderea ce ne-a făcut doue damicele, apărând în costume naționale române, anume pe domnișórele Nina Cimbulca și Ana Pavelea. Me bucur foarte mult când ved din ce în ce lătându-se și pe aici, în acest ținut curat românesc, portarea de costume românesce la baluri și alte petreceri.

Amabilele damicele s'au prezentat în costume românesce din România — Dumnia lor au fost foarte frumóse chiar încântătoare — totuș eu aș dori mult ca domnișórele din ținutul Năsăudului (adecă comunele granițeresci, mai târziu districtul Năsăudului) să nu se depărteze dela pitorescul și originalul port din district, cu deosebire cum se pórta acela pe valea Borgo-ului seu pe Someș în sus — un port acesta curat românesc

(neamestecat cu frânturi de port rusesce seu grecesc seu unguresc și pe cât de simplu pe atât de cu gust și cu frumseța lucrat. Afară de aceea este din porturile din Dacia cel mai aprópe de portul italian cum se pórta în Italia nordică, la Roma seu la Napoli — și pe care vedându-l, te cuprinde mirarea cum de în depărtare de multe zile peste noue țeri și mari mai același port și fisionomii întâlnești.

Doresc tuturor, cari au luat parte la acest bal ca momentele placute, gustate în acea nópte să le rămână mult timp neșterse din inimă!

Ochiescu.

Algirieni.

— Veți ilustrațunea de pe pagina 409. —

Ilustrațunea noastră din numărul presinte ne înfățiséză junimea din Algeria.

Ilustrațunea se imparte în doue grupe; cea din drepta înfățoséză patru copile dela oraș, er în grupa din stânga este un băiat dela sate și trei fete dela sate. Grupa întéie represintă soiul arabic, grupa a doua soiul berberian.

Arabii nu sânt indigeni, căci ei s'au mutat din Asia; buzele umflate, ósele din față și năsul turtit, arétă că aparțin maurilor.

Arabii șed mai ales la orașe, pe când la sate se află berberii. Acesti din urmă ș-au conservat mai bine tipul lor original decât arabii, sânt mai vênjoși, mai diligenți și mai primitori de civilizațune.

I. H.

Ce enou?

✓ **Adunarea dela Beiuș** a Societății pentru înființarea unei școle de fete române în Oradea-mare, care se va ținé la 16 septembrie st. n., a deșteptat cel mai viu interes în românii din Biharea și mulți voiesc să participeze la ea. Pré bine; adunarea acésta pentru noi românii din aceste părți este o cestiune de onóre, ce trebuie s'o îndeplinim cu demnitate. Cei ce voiesc să ia parte, au a se adresá pentru cvartire la dl profesor I. Butean în Beiuș.

✓ **Adunarea Asociațunii transilvane** s'a încheiat vineri; joi la miédădi s'a dat un banchet, séra s'a represintat operata „Craiu nou” de Porumbescu, vineri séra a fost bal. Despre tóte aceste vom raportá în nr. viitor, căci nu numai redactorul foi noastre e dus la Brașov, dar mai avem acolo doi raportori.

✓ **Școlile din Blaș.** Din programa scolilor din Blaș ce primirăm, scótem următórele date: la gimnasiu, sub direcțunea Rds. D. canonic I. M. Moldovan, a funcționat dimpreună cu dsa 17 profesori; numărul studenților înscriși a fost 410, dintre acestia au desertat 28, a murit 2, deci a ramas 380; dintr'acestia după naționalități au fost 377 români, 1 germán și 2 israeliți; după confesiune 326 gr. c., 51 gr. or., 1 r. c., 2 mosaici; beneficiați cu stipendii au fost 34, cu páne 183; suma ce s'a dat ca stipendii este 1469 fl. La preparandie au funcționat 6 profesori, numărul elevilor înscriși a fost 58, dintre cari 1 a desertat, 1 a murit; la școla normală au fost 4 profesori, numărul elevilor înscriși s'a urcat la 179, dintre cari 11 au desertat; la școla de fete au fost 1 invetător și 2 invetátore, numărul elevilor a fost 42, dintre cari au desertat 8. Fondurile gimnasiale: fondul premiilor 1008 fl. 45 cr. și obligațiuni 4882 fl. 50 cr., fondul museului fisic pasiv 83 fl. 78 cr., banii de școlă 336 fl. 46 cr., al școlarilor săraci în cas de hólá 1201 fl. 4 cr., fondul pentru desemn

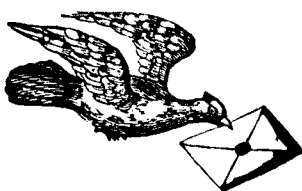
383 fl. 48 cr., pentru școala de scrimă 132 fl., fondul eredit delacasină 81 fl. 78 cr.

Istoria lui Petru Maior. Budapesta in 25 august st. n. 1883. Mult onorate domnule redactor! In numele Societății „Petru Maior”, ve rogăm cu totă stima a aduce prin prețuita foie „Familia” ce redigiați in publicitate, că repăriră opera „Istoria pentru începutul Românilor in Dacia, de Petru Maior” a ajuns cătră fine, și abonații restanțieri sânt rugați a trimite la adresa curatorului Societății, Ilustrității Sale domnului Ioane cav. de Pușcariu (Sugăr ut 87 sz.) cât mai înainte prețul de abonament, pentru a se puté efeptui spedarea inediat după ce va apăre opul. Abonamente noue se primesc, și suma are sē se trimită la adresa de sus, și adecă, in sensul decisiunii Societății „Petru Maior”, pentru un esemplariu broșurat 2 fl. 15 cr., in România 5 lei 75 b.; legat 2 fl. 65 cr., in România 7 lei. In sumele aceste spesele poștale sânt computate in 15 cr. Suprasolviri pentru fondul Societății se primesc cu mulțamită, și se vor cuită pe calea publicității. Cu totă stima *Georgie Szerb* președinte. *Alexandru Mihailoviciu*, membru in com. de peste véră.

In gimnasiul r. c. din Oradea-mare, precum aflăm din raportul ce primirăm s'au in scris 501 studenți, dintre cari 1 a murit și 53 s'au retras in decursul anului. Din restul de 447, — 101 au fost români, după religione 78 gr. c. și 23 gr. or. Studenților români li se propune și limba română, precum și religionea in limba lor.

Mulțamită publică. (Urmare.) 37) Miclăușeni (România). Dl Dimitrie Sturdza 18 abon. 38) Mitocul- Dragomirnei (Bucovina). Dl Ananie Iacobovici 6 abon. 39) Mureș-Oșorhei: Dl Simeon Căluț, avocat 13 abon. 40) Năsăud: Dl dr. Const. Moisil, profesor 2 abon. 41) Novoselița austriacă (Bucovina). Dna Ecat. Berezovschi 2 abon. 42) Oradea-mare: Dl Iosif Vulcan, redactor 12 abon. 43) Paris: Dl Ales. Alessiu, jurist 5 abon., dl A. A. Bădărău 9 abon. 44) Pesta: Dl Stefan Neesa, jurist 8 abon., dl dr. I. S. Paul 29 abon. 45) Pitesci: Dl Gr. I. Demetrescu, avocat 4 abon. 46) Praga: Dl dr. I. U. Jarnik, prof. univers 2 abon. 47) Putna: Dl Desideriu Cosub, archimandrit 7 abon. 48) Rădăuți: Dl I. Măndrilă, protopop 4 abon. 49) Rodna veche: Dl Gerasim Domide, preot 7 abon. 50) Roman: Dl Costin Brăescu 6 abon., dl Const. G. Lupășcu, maior 20 abon. 51) Săliste: Dl Nicolae Borza, învățător 22 abon. 52) Sărmaș (Transilvania): Dl Gavril Tăran, preot 5 abon. 53) Săngeorgiu: Dl Solomon Halită 9 abon. 54) Sătmăre: Dl Ioan Marcu, protopop 2 abon. 55) Șepreus (Ungaria): Dl Mihai Sturdza preot 2 abonați. (Va urmă.)

Poșta Redacțiunii.

Dlui G. T. in I. M. Aceste nu se pot. Dar între celelalte pôte că am găsi. Dără novela? Tonul modest al epistolei ne-a plăcut.

Dnei E. P. in S. Cu multă plăcere. Complimentele noastre!

Dlui P. V. Gr. in I. Ce este cauza tăcerii îndelungate?

Ghicitură de șac

de *Eufemia Duma*.

				și	ei				
			lun-	ta	de-	ta!			
		drep-	fă-	po-	ga-	chiul,	tin-		
	re-	Din	un	ti	san-	por,	ni-	ve-	
riu	mân	ca	nas-	i	spre-	ca,	ta	lu-	a,
se	ca	P.	a	ve-	ce-	ma-	spre	a-ți	bie-
	to-	dru	a-	din	rés-	ri-	Spre	Ro-	
		ni-	ni	A-	tin-	ves-	ce-		
			te!	go-	pat-	tot-			
				po-	Pri-				

Se pôte deslegă după săritura calului.

Terminul de deslegare e 17 septembrie. Ca totdeuna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea ghicitei de semne din nr. 22:

Adio! remăi ferice!
Șterge din inima ta
Pe acel ce adio-ți țice.
De și 'n veci nu te-o uită!
Te-am iubit cu dor ferbinte
Ș-astfel te iubesc cât veu.
Să veș stins din a mea minte
Intreg suvenirul teu!

Alexandri.

Deslegare bună ni-au sosit dela dămnele și domnișorele: Elena Zacharia n. Daminescu, Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Iconia Borca, Mariți Lupan, Maria B. Cornea, Virginia German, Eufrosina Popescu, Amalia Crișan, Iosefina Pop, Cleopatra Popescu și dela dl N. Nonu.

Premiul s'a dobândit prin domnișora Cleopatra Popescu.

Călindarul săptămânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sərbătorile.	Sórele resare	Sórele apune
Duminecă	21	2	Apost. Tateu.	5 24	6 36
Luni	22	3	Mart. Agatonic.	5 25	6 34
Martți	23	4	Mart. Lupu.	5 26	6 31
Mercuri	24	5	Ierom. Eutichiu.	5 27	6 31
Joi	25	6	Sf. Vartolomeiu.	5 28	6 29
Vineri	26	7	Mart. Adrian.	6 39	6 27
Sâmbetă	27	8	Păr. Pimen.	6 30	6 25

Proprietar, redactor respunđător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy in Oradea-mare. Strada principală.